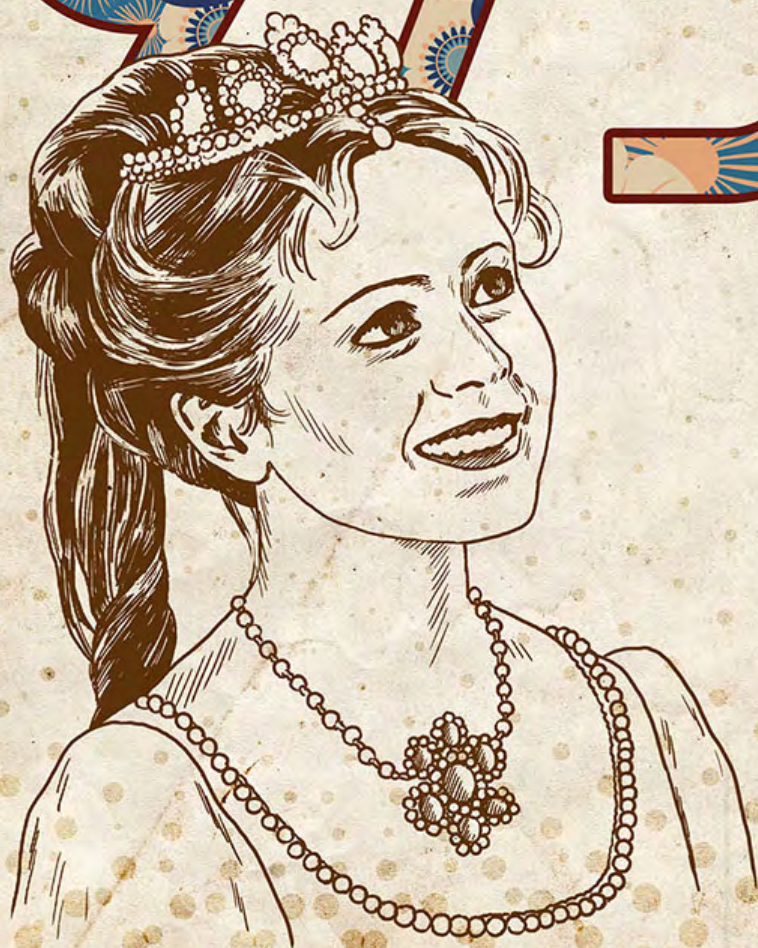

MŮJ ROK

1973

Můj rok 1973

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Biz books®

Ilustrace Martin Ježek
Můj rok 1973 – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

MŮJ ROK

1973

MŮJ ROK 1973

Martin Ježek

*Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2023 ve společnosti
Albatros Media a. s. se sídlem 5. května 22, Praha 4.
Číslo publikace 42 016.*

Odpovědná redaktorka: *Martina Rybičková*

Jazyková korektura: *Martina Mojzesová, Pavlína Zelníčková*

Grafický design: *Ema Pavlovská*

Sazba: *Martina Mojzesová*

Technický redaktor: *Jiří Matoušek*

Obálka: *Pavel Ševčík*

Ilustrace na obálce: *Marek Rubec*

Foto na obálce: © Design D Studio / Shutterstock.com

1. vydání

© Martin Ježek, 2023

ISBN tištěné verze 978-80-265-1112-0

ISBN e-knihy 978-80-265-1113-7 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

www.bizbooks.cz

e-shop: www.albatrosmedia.cz

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Nakladateli se přes veškeré úsilí nepodařilo najít autory některých fotografií ani jejich případné dědice. Pokud existují, nechtě nakladatele laskavě kontaktují.

OBSAH

Úvodem	4	Móda	134
Kultura	16	Cestování a doprava	136
Hudba	18	Nehody	143
Film	55	Gastronomie	148
Literatura	88	Krimi	155
Divadlo	99	Věda a kosmonautika	166
Humor	108	Architektura	176
Média	117	Sport	184
Společnost	120	Kalendárium 1973	192
Politika	122	Zdroje	224

PODĚKOVÁNÍ

Při vzniku této knížky mi pomohli Mirek Berečka, Marta, Miroslav a Jáchym Ježkovi, Zdena a Tomáš Hašovi a paní Čaňková. V neposlední řadě děkuji Českému statistickému úřadu a své paměti, kde z té doby ještě něco přece jen zůstalo.

ÚVODEM

Je úterý 2. ledna 1973. Začal první pracovní den. Po dnech volna, přecpávání, střízlivění po levném vermutu a strachu, jestli mě někdo neslyšel, jak říkám něco protistátního, jdu do práce. Návrat k zavedeným rituálům. Už od probuzení z Hvězdy vím, že nejvyšším komunistou je Husák, prezidentem pořád Svoboda. No nic. Před kanceláří povinné soudruhování s vedoucím, pozor na něj, donáščí. Odpoledne v obchodech nic moc, no, spíš nic. Takže žádné změny. Lepší je už to, že to není horší. A horší to být už nemůže, jak říká škodolibě Pepa z projekce. Jednou ho zavrou. Už se těším na pátek a odjezd na chatu.

I takto mohl probíhat začátek roku. Ale děly se i události docela zábavné, ba dokonce pozitivní. Například nás čekalo zavedení poštovních směrovacích čísel. Aby se místo, kam je dopis adresován, mohlo načíst elektronicky, musel u něj být pětimístný kód. A zpočátku se musel vyplňovat opravdu čitelně, protože na poště by vám jinak zásilku vrátili.

Jan Kodeš vyhrál Wimbledon a my byli hrdí. Rozpadl se Olympic a to nás mrzelo. Vražedkyně Hepnarová s osmi zmařenými životy na kontě celou zemi šokovala. Na druhé straně byl rok 1973 doslova pohádkový – byly natočeny Popelka, Zlatovláska a Noc na Karlštejně, tři dodnes oblíbené filmové evergreeny. Ve světě se bez většího zájmu objevil první mobil a začal fungovat první bankomat. Vědci se shodli, že homosexualita není nemoc. Přišla ropná krize. Lidí v Československu se dotkla také, ale jen mírně.

A tak jsme se snažili brát vše s humorem a smát se, pokud to jen trochu šlo. Vtipy letěly a žádný dobrý se neztratil: „Máte rádi Sovětský svaz? Odpověď ano: 2 body. Odpověď ne: 2 roky.“

Ani tehdy tedy nebylo nic černobílé a tato knížka vám chce nabídnout co nejbarevnější vějíř vzpomínek na rok 1973. A pokud knihu chcete sami věnovat někomu blízkému, je tu pro vás následující strana.

Stránka pro tebe

PF 1973

ROK 1973 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1973 (MCMLXXIII)
Arménský kalendář	1422–1423
Bengálský kalendář	1379–1380
Berberský kalendář	2923
Buddhistický kalendář	2517
Byzantský kalendář	7481–7482
Čínský kalendář: Buvoň	3. 2. 1973 – 22. 1. 1974
Etiopský kalendář	1965–1966
Kalendář Francouzské revoluce	181–182
Hebrejský kalendář	5733–5734
Hindský kalendář	1894–1895
Íránský kalendář	1351–1352
Islámský kalendář	1392–1393
Japonský kalendář Šówa	48
Koptský kalendář	1689–1690
Korejský kalendář	4306
Perský kalendář	1351–1352
Thajský solární kalendář	2516

STATISTIKY A ČÍSLA

CENY POTRAVIN, SLUŽEB A ZBOŽÍ (DLE ČSÚ)

Potraviny

Chléb (kg)	2,60 Kčs
Rýže	5 Kčs
Brambory	0,70 Kčs
Olej	25,40 Kčs
Cukr	8 Kčs
Víno (bílé)	17 Kčs
Rum	65 Kčs
Mléko (l)	1,90 Kčs
Vejsce (kus)	1 Kčs
Máslo (kg)	40 Kčs
Pivo 10 (0,5 l)	1,70 Kčs
Hovězí zadní (kg)	29 Kčs

Oblečení

Letní pánský plášť (hubertus)	250 Kčs
Zimní dámský plášť	757 Kčs
Dámské šaty bavlněné	93 Kčs
Pánská košile, dlouhý rukáv	60 Kčs
Silonky	10 Kčs
Pánské bavlněné ponožky	6,80 Kčs
Pánské polobotky	170 Kčs
Dámské celoroční boty	176 Kčs
Chlapecké boty (na 10 roků)	50 Kčs

Elektro

Elektrický sporák tříplotnový	3 300 Kčs
Chladnička	2 380 Kčs
Pračka	1 580 Kčs

Televize	3 900 Kčs
Elektrina (kWh)	0,70 Kčs

Mýdlo jádrové (1 kg)	8,40 Kčs
Mýdlo toaletní (1 kg)	25 Kčs

Dopravní prostředky

Auto Škoda 100	55 500 Kčs
Trabant 601	38 000 Kčs
Kolo pánské	690 Kčs
Benzin normal (1 l)	2,10 Kčs
Benzin speciál (1 l)	2,40 Kčs

Služby

Nájemné za byt (2 pokoje a kuchyň s topením)	238 Kčs
Nájemné za byt (2 pokoje a kuchyň bez topení)	106 Kčs
Kino klasický formát	4 Kčs
Kino širokoúhlá projekce	6 Kčs
Osobní vlak (100 km)	14 Kčs
Rychlík (300 km)	58,80 Kčs
Autobus (10 km)	3 Kčs
MHD	1 Kčs
Stříhání vlasů	5 Kčs

Další zboží

Hnědé uhlí (100 kg)	17,20 Kčs
Černé uhlí (100 kg)	26,20 Kčs
Cigareta Memfis (20 ks)	8 Kčs
Cigareta Partyzánka (10 ks)	1,60 Kčs

KOLIK ZA PRÁCI? (DLE ČSÚ)

Zemědělství	2 111 Kčs
Stavebnictví	2 446 Kčs
Nákladní doprava	2 370 Kčs
Obchod	1 887 Kčs
Věda, výzkum, vývoj	2 445 Kčs
Bytové hospodářství	1 296 Kčs
Školství	2 114 Kčs
Kultura	1 504 Kčs

Průměrná mzda byla 2 164 Kčs

Zdravotnictví	2 144 Kčs
Soudnictví	2 233 Kčs

70822- MARTIN		RAZ	HODINY	KČS
DUBEN 1975 STR. 1 7150 PAR. TRIDAJI D. 5 DAN, SHUP. 1 3				
DOV+NAROKI 15,0 DOV+ZBYTKY 15,0 DOV+Z NIN,ROKU 0,0				
2	ZAKLADNI MZDA	8,00	156,50	1,277,20
7	OSOBNI UHODNOCENI DELNIKU	0,50	156,50	90,77
24	ODM. ZA PRACI V DOPL. SMENE	2,50	72,00	180,00
31	PRIPL. ZA PRACI V NOCI			17,50
44	VYKON. ODHENT=BEZ.ROK			413,16
45	VYKON. ODHENT=NIK.ROK			108,00
84	NAHRADA ZA SVATEK	14,58	8,25	150,00
137	HALEROVE ZBYTKY			0,08
201	DAN ZE MZDY	Z GASTHY	2,306,92	-428,00
266	PRIDEPKY BUN	Z GASTHY	1,876,92	-19,00
280	ZALOGA NA MZDU			-380,00
	PRIZALI	HOD. DELKEM	164,75	1,940,00
		DOPLETEK		

ČEHO BYLO MÁLO, CO NEBYLO VŮBEC

- * lepší maso (například pravá svíčková, zadní hovězí, vepřová kýta, kotlety, telecí)
- * ovoce jako mandarinky, pomeranče, banány, fíky, datle, hrozny (byly pouze v období Vánoc a v nedostatečném množství)
- * tvrdé sýry
- * jogurty
- * kečup
- * čaj
- * lepší uzeniny
- * lepší olejovky
- * sójová omáčka
- * auto a motodíly (výfuky, vodní pumpy, blatníky, ložiska)
- * dámské vložky
- * toaletní papír
- * prací prášky
- * zahradnické nářadí – srpy, lopaty, násady, krumpáče
- * dámské a pánské spodní prádlo
- * dámské vlněné pláště
- * kroužky na záclony
- * rozdvojky do zásuvek
- * jízdni kola a babety
- * bílá technika – ledničky, pračky
- * holicí strojky, kávomlýnky
- * stavební materiál
- * zavařovací víčka
- * nábytek do ložnic a obývacích pokojů
- * pobytové zájezdy

NEJOBĽIBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Jana	5 693
Lenka	3 529
Martina	3 672
Petra	3 087
Hana	2 755
Monika	2 437
Jitka	2 383
Eva	2 320
Kateřina	2 092
Andrea	2 033

NEJOBĽIBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Petr	7 890
Martin	6 033
Jiří	5 681
Pavel	5 498
Jan	4 068
Tomáš	3 432
Roman	2 880
Jaroslav	2 799
Miroslav	2 673
Radek	2 613

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Střední stav obyvatelstva	9 994 761
Sňatky	98 048
Rozvody	24 970
Narození	195 427
Úmrtí	126 809
Přistěhovalí	14 162
Vystěhovalí	11 110

NARODILI SE

ČESKÉ LUHY A HÁJE

Tomáš Galásek , fotbalista	15. ledna
Aleš Valenta , sportovec	6. února
Kateřina Neumannová , lyžařka	15. února
Jan Koller , fotbalista	30. března
Pavel Šporcl , houslista	25. dubna
Aleš Háma , herec	6. května
Vladimír Šmicer , fotbalista	24. května
Magdalena Kožená , operní pěvkyně	26. května
Roman Zach , herec	13. června
Martin Preiss , herec	14. června
Alice Bendová , modelka, herečka a moderátorka	1. listopadu
Patrik Berger , fotbalista	10. listopadu

Kateřina Neumannová Tomáš Galásek

Pavel Šporcl

Magdalena Kožená

SVĚT

Portia de Rossi , herečka	31. ledna
Claude Makélélé , francouzský fotbalista	18. února
Jim Parsons , americký herec	24. března
Akon , americký zpěvák	16. dubna
Soňa Norisová , slovenská herečka	27. srpna
Paul Walker , americký herec	12. září
Beverly Lynne , americká herečka	31. října
Jason White , americký kytarista	11. listopadu
Stephenie Meyer , americká spisovatelka	24. prosince

Portia de Rossi

Jim Parsons

Akon

Stephenie Meyer

ROK BUVOLA

3. ÚNORA 1973 – 22. LEDNA 1974

Charakteristika znamení

Roční období: zima

Protějšek západního horoskopu: Střelec

Šťastná barva: modrá, žlutá

Polarita: jin (žena)

Element: voda

Obecná charakteristika

Buvol je důkladný a pracovitý. Usiluje o harmonii a konflikty jakéhokoli typu jej spíše zatěžují. Pokud jednou vybuchne, lze jej jen velmi těžko zastavit. Miluje materiálně a usiluje o finanční zabezpečení svého života. Je inteligentní, metodický a má originální nápady. Zamilovaný Buvol nedokáže být velký romantik, ale je velmi něžný a smyslný milenec, který pro svůj protějšek udělá první poslední.

Silné stránky

Vyznačuje se neuvěřitelnou spolehlivostí, věrností a citlivostí. Je zodpovědný, pracovitý a odolný vůči těžkým stresovým situacím. Má silný charakter, vysoké, zdravé sebevědomí a hrdé vystupování. Mezi jeho klady patří vtipnost, chytrost.

Slabé stránky

Je tak konzervativní, že se jeho názory stávají někdy až dogmatickými. Je také tvrdohlavý a bývá netolerantní, pokud má na stejnou věc odlišný názor. Buvol je sebelítostivý a topí se rád ve svých problémech.

Co učiní Buvola šťastným

Buvol je nejšťastnější ve svém domácím prostředí. Jeho slovo je zákon! Očekává, že se jeho příkazy do písmene splní. A ačkoli svou rodinu bezmezně miluje a je na ni hrdý, má na ni i velké nároky.

Slavní narození v roce Buvola

Barack Obama, prezident

Saddám Husajn, diktátor

Diana Spencer, princezna

Walt Disney, režisér

Pablo Escobar, drogový boss, zločinec

Paul Newman, herec

George Clooney, herec

Louis Armstrong, hudebník, skladatel

Jack Nicholson, herec

Jesse Owens, sportovec

Robert. F Kennedy, prezident

Margaret Thatcher, premiérka

Dustin Hoffman, herec

Barack Obama

Diana Spencer

Jack Nicholson

George Clooney

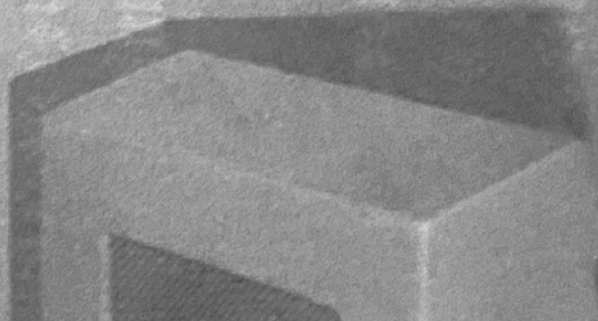
KULTURA

Beatles

Paul McCartney
Lennon
Harrison
McCartney
Lennon

HUDBA

SNADNÁ ODPOVĚĎ

Ve světě to byl velmi plodný rok. Rozdělení členové Beatles vydali samostatné desky a kromě Lennona slavili velké úspěchy. S prvním LP přišla ABBA a Vangelis, s druhým Demis Roussos, Elton John měl hned čtyři hity, Slade dva, Sweet tři a začala být známá jistá Suzi Quatro. A také Stevie Wonder a u nás populární Nazareth, nizozemští Focus a samozřejmě Led Zeppelin s Houses of the Holy.

U nás byla situace o dost tragičtější. Vypadalo to, že se prostě nikomu pořádná muzika dělat nechce a psát texty už tuplem ne. Každý autor v sobě nosil autocenzora. Dobře věděl, že se musí vyhýbat některým tématům, obrátům i slovům. Co by zavánělo sympatií k Západu, to nemělo šanci projít. A tak se posluchač občas dostával do schizofrenní situace, kdy z rádia slyšel

někoho zpívat úplný blábol, ale pak z nějakého rozhovoru zjistil, že ten člověk poslouchá stejnou (západní) hudbu jako on. Proč tedy musí dělat takové hudební úlety? Odpověď byla snadná. Muzikanti mohli dosáhnout statusu tzv. volné nohy. V socialismu to byla nevídaná věc, aby člověk živil sám sebe, neměl zaměstnavatele a peníze vydělával jen skutečně odvedeným výkonem (nebo „výkonem“). To lákalo kdekoho a byl za to schopen říkat na jevišti naprosté pitomosti. Jen skutečně několik muzikantů či zpěváků si neposkvřilo své CV žádnou probolševickou rýmovačkou (Hegerová, Prokop, Mišík, Merta...). A platili za to tím, že měli občas zákaz vystupování, takže někdy nebylo na složenky...

Demis Roussos

Stevie Wonder

Hana Hegerová

Vladimír Merta

CESTA DO PODZEMÍ

The Plastic **People of the Universe** neboli Plastici byli symbolem odporu proti režimu. Mladí o nich věděli, a to spíš ve městech, starší lidé a ti z menších sídel o jejich existenci často neměli tušení. Kapela byla inspirovaná americkými Velvet Underground a dala se dohromady symbolicky roku 1968. S příchodem normalizace se její existence v socialistickém Československu komplikovala, roku 1973 nedostali „přehrávky“, glejt k veřejnému hraní. Kapela

Velvet Underground

tudíž nesměla oficiálně vystupovat, hrála jen na soukromých akcích (například na tzv. svatbách) a stal se z nich underground na plný úvazek. V dalších letech komunistická policie zatkla a odsoudila za výtržnictví jejich manažera Ivana Martina Jirouse a saxofonistu Vratislava Brabence. Při pořádání tajných koncertů spolupracovali třeba i s Václavem Havlem. Boj Plastiků s režimem trval mnoho let. Až v roce 1987 nátlak StB způsobil, že se rozpadli a jen někteří přešli do nové kapely baskytaristy

*Ivan M. Jirous
Vratislav Brabenec*

a zpěváka Milana Hlavsy, kterou nazval symbolicky **Půlnoc**. S tou pak hráli i po roce 1989, než se Plastici v roce 1997 znovu sešli. Stalo se tak na přání Václava Havla u příležitosti dvacátého výročí Charty 77.

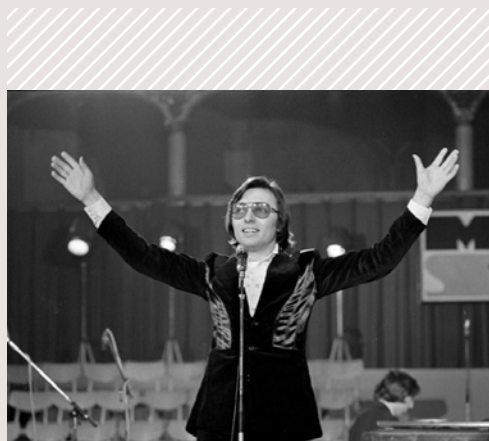
PILAROVÁ PŘIZNALA STRACH A ZBABĚLOST

Eva Pilarová se krátce před smrtí vyznala pro Paměť národa z hlubokého studu za své chování za komunismu: „Měla jsme strach a byla jsem zbabělá. Přiznávám se k tomu. Neměla jsem takovou odvahu jako Marta (Kubišová), kterou hluboce obdivuji,“ řekla Eva Pilarová, která se stejně jako například Karel Gott stala v roce 1977 tváří tzv. Anticharty. Chtěla prý v tom chmurném normalizačním období jen rozdávat radost. Estébáci jí ale nevěřili, proto nesměla vystupovat na Západě. Nejčastěji koncertovala doma, v SSSR a na Kubě. V životě prožila zdrcující chvíle. Krátce po porodu ji opustil manžel, který emigroval do Německa. V roce 1973 uhořeli během leteckého neštěstí přátelé a hudebníci z její kapely, když se vraceli z koncertu na Kubě. Pilarová také netušila, že je obklopena udavači, kteří na ni donášejí zprávy z jejího intimního života. Jeden z práškačů ji dokonce dostal před soud, který jí uložil roční podmínku.

ČESKÉ LUHY A HÁJE

ZLATÝ SLAVÍK

Ve Zlatém slavíku zvítězil podesáté **Karel Gott**, následovaný Waldemarem Matuškou a Václavem Neckářem. Ze zpěvaček byla první **Nada Urbánková**, podruhé za sebou, za ní byly Eva Pilarová a Helena Vondráčková. Na záznamu slavnostního koncertu z pražské Lucerny je zachyceno vyhlášení výsledků ankety 12. ročníku Slavíka. Průvodcem byl Miloslav Šimek, jednotlivá hudební čísla byla navíc okořeněna celkem vtipnými scénkami se semaforovými kolegy Petrem Nárožným a Luďkem Sobotou (tady je asi základ Sobotova prokletí – nesporně talentovaný a velmi dobrý herec byl Šimkem napasován do šablony blbce, která mu vydržela desetiletí). Po ohlášení výsledků jednotlivých kategorií zazní písně v jejich interpretaci: Kdo vchází do tvých snů, má lásko, Blondák s červenou bugatkou, Už z hor zní zvon, Zázrak je žít a řada dalších. Historické tabulky Zlatého slavíka ukazují na dalších místech jména, která dnes nikomu už mnoho neříkají – v první desítce například figurovali Bob Frídl, Jana Robbová nebo Pavel Bartoň, kterému se tehdy předpovídala velká budoucnost díky jeho hlasovému rozsahu podobnému Gottovi.

Karel Gott

Nada Urbánková

Waldemar Matuška

